

ಕೃತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ ಅವರ 'ಗೊಂದಲಿಗರು : ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರ ಬದುಕಿನ ಅನಾವರಣ

ಡಾ. ಧನಂಜಯ ಪಾಲಹಳ್ಳಿ

ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು.

Abstract:

ಕೃತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣನವರ "ಗೊಂದಲಿಗರು : ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ" ಒಂದು ಸಮರ್ಥವಾದ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕೃತಿ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರುವ ಗೊಂದಲಿಗರ ಬದುಕು ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರಲ್ಲಿ ಹೆಳವರು, ತೆಲುಗು ಜಂಗಮರು, ದೊಂಬಿದಾಸರು, ಗೊಂದಲಿಗರು ಪ್ರಮುಖರು. ಇವರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಬೇರೆಯಾದರೂ ಇವರು ಹಾಡುವ ಕಾವ್ಯಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡಿಗರಿಗಾಗಿ ಇವರು ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೆಳವರು, ತೆಲುಗು ಜಂಗಮರು, ದೊಂಬಿದಾಸರು ತೆಲುಗು ಮೂಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರೆ ಗೊಂದಲಿಗರು ಮರಾಠಿ ಮೂಲದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

Keywords: ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಕೃತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ, ಗೊಂದಲಿಗರು, ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರು.

ಪೀಠಿಕೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ನೀಲಗಾರರು, ಕಂಸಾಳಿಯವರು, ಹೆಳವರು, ದೊಂಬಿದಾಸರಂತೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ವೃತ್ತಿ ಗಾಯಕರಿದ್ದಾರೆ. 'ಭೂತೇರು' ಮತ್ತು 'ಬಾಳಸಂತೋಷರ'ನ್ನು ಜಾನಪದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮೊದಲು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಕೃತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣನವರದು. ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿರಂಜಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಲ್ಲ. ವಿಷಯದ ವಾಸ್ತವ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಷ್ಟೆ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಸಂಶೋಧಕನಿಗೆ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠತೆಯೊಂದೆ ಗುಣ: ಉಳಿದುದೆಲ್ಲ ಗೌಣ. ಕೃತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ ಅವರ ಸಂಶೋಧನಾ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಗುಣವಿದೆ. ಸಂಯಮವಿದೆ: ಮಾಹಿತಿ ಜ್ಞಾನದ

ಪುಳಕಗಳಿವೆ. ಈ ಕೃತಿಯು ಗೊಂದಲಿಗರ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆದಿರುವ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಗೆ 1982 ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಹಾಗೂ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೂ ದೊರೆತಿದೆ.

ಗೊಂದಲಿಗರು ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಗೂಢಾಚಾರರಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವರು ಎಂಬುದು ಪ್ರತೀತಿ. ಅಂಭಾ ಭವಾನಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಈ ಪರಂಪರೆಯವರು ಧಾರ್ಮಿಕ ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರು. ಏಕೆಂದರೆ ಇವರು ತಮ್ಮ ಆರಾಧ್ಯದೈವದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಹಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ದೇವಿಯ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ

Please cite this article as: ಧನಂಜಯ ಪಾಲಹಳ್ಳಿ. (2024). ಕೃತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ ಅವರ 'ಗೊಂದಲಿಗರು: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರ ಬದುಕಿನ ಅನಾವರಣ. ಸೃಜನಿ: ಇಂಡಿಯನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್ನೋವೇಟಿವ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್, 3(2), 41-45

ಗೊಂದಲವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಗೊಂದಲಿಗರ ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಕುಣಿತವೂ ಒಂದು ಅಭಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಗೊಂದಲಿಗರ ಮೇಳಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಕಳೆ ಬಂದಿದೆ.

ಗೊಂದಲಿಗರ ಮೂಲ

ಮೂಲತಃ ಮರಾಠಿ ಮೂಲದವರಾದ ಇವರು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಭಾ ಭವಾನಿಯ ಭಕ್ತರಾದ ಇವರು 'ಗೊಂದಲ' ಹಾಕುತ್ತಲೇ ತಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿವೇಧನೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಮೂಲ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಲಾಗದ ದುಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಇತರ ಉಪವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶ್ರೀಮಂತ ವೃತ್ತಗಾಯಕರ ಬಗೆಗೆ ಬಂದಂತಹ ಕೃತಿ 'ಕ್ಯಾತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣನವರ 'ಗೊಂದಲಿಗರು : ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ' ಕೃತಿ.

ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲಿಗರ ಮೂಲ, ಜೀವನಕ್ರಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಅವರ ವೃತ್ತಿಯಾದ 'ಗೊಂದಲ' ಹಾಕುವಿಕೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಗೊಂದಲಿಗರ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಆಶಯಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಗೊಂದಲಿಗರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿಸುವಾಗ ಸಂಶೋಧಕರು ಗಟ್ಟಿ ಮಾತೊಂದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗೊಂದಲಿಗರು ಕನ್ನಡದ ಸ್ವತ್ತೆಂದು ಎಷ್ಟೇ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿದರೂ, ಅವರು ಅಪ್ಪಟ ಮರಾಠಿಗರೆಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮುಚ್ಚಿಡುವುದು ಸಾಧುವೆನಿಸಲಾರದು ಎಂಬುದು ಅಧ್ಯಯನದ ಬಲದ ಗಟ್ಟಿಮಾತು. ಗೊಂದಲಿಗರ ಜೀವನ ವಿವರಣೆಗಳು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಗೊಂದಲಿಗರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿವೇಚನೆ ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಮಕಾಲೀನ ಇತಿಹಾಸ ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ

ಇವರ ಮರಾಠಿ ಮೂಲವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿವರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಗೊಂದಲಿಗರ ಜಾತಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ ಯಾವ ಜಾತಿಯವರಾದರೂ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದು ಗೊಂದಲಿಗರಾಗುವ ಅವಕಾಶ ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಗೊಂದಲಿಗ ಎನ್ನುವುದು ವೃತ್ತಿಸೂಚಕ. ಜಾತಿ ಸೂಚಕವಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಜಾತಿ ಯಾವುದೇ ಆಗಿರಲಿ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ದೀಕ್ಷಿತರಾಗಿ ಗೊಂದಲಿಗರಾಗಿ ಬಿಡುವ ಸುಲಭ ವಿಧಾನ ಇವರಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಗೊಂದಲಿಗೆ ಸಂತತಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ದೀಕ್ಷೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಕವಾಗುವ ಎರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕ್ಯಾತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ ಅವರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವೃತ್ತಿಯ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯಾದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಸುಲಭ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ದಾರಿ. ಗೊಂದಲ ಹಾಕುವ ಪದ್ಧತಿ ನಾಡಿನ ಜನರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಮನರಂಜನೆ ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ ಅಂಭಾ ಭವಾನಿಯ ಭಕ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಯಾಗಿ, ಸಮಕಾಲೀನ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಇಹ ಬದುಕಿದ ಜಂಜಾಟಗಳನ್ನು ದೇವಿಯ ದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಶಮನಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಗೊಂದಲ ಹಾಕುವ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಜನರನ್ನು ಸೆಳೆದುದಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯ ಮನರಂಜನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಗೊಂದಲ ಹಾಕುವವರು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಧಾನ ಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಉದರ ಪೋಷಣೆಯೂ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಕಸುಬಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆತಿದ್ದು ಇವರ ವೃತ್ತಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಯಿತು. ಮರಾಠರ ಭತ್ತಪತಿ ಶಿವಾಜಿಯು ಗೂಢಾಚಾರಕ್ಕೆ ಗೊಂದಲಿಗರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದತ್ತಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ, ಸಹಜವಾಗಿ ಈ ವೃತ್ತಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ.

ಮರಾಠರು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಬಲವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಇವರನ್ನು ನಂಬಿಕಸ್ಥ ಗುಣಾಚಾರರನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಲೇಖಕರು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಭಾಭವಾನಿಯ ನೆಚ್ಚಿನ ಭಕ್ತರಾದ ಇವರನ್ನು ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಬಂದಿಸಿ ಮರಾಠರಾಜರು ತಮ್ಮ ಸಮಕಾಲೀನ ರಾಜ್ಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾವು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ನಂಬಿದವರಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣಾಪಾಯವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಊರೂರು ಅಲೆಯುತ್ತ ಗೊಂದಲ ಹಾಕುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಗುಪ್ತ ಉದ್ದೇಶ ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಗೊಂದಲ ಹಾಕುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಇವರು ಮುಸಲರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಕಥೆಯಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಿಕ್ಷುಟನೆಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲಿಗರು ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಹಾಡ ತೊಡಗಿದರೆಂದರೆ ಆ ಮನೆಯ ಒಳಗಿದ್ದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗುಪ್ತ ಸುದ್ದಿಗಳು ತಿಳಿದು ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದವು.

ಗೊಂದಲಿಗರ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ, ಹುಟ್ಟು, ಮಕರ ಹಾಕುವುದು, ಮದುವೆ, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆ, ಸಾವು, ವಾದ್ಯಗಳು ಮುಂತಾದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಗೊಂದಲ ಹಾಕುವಿಕೆಯೇ ಗೊಂದಲಿಗರ ಬದುಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನ. ಗೊಂದಲದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ, ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ಎಂಬ ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ, ಗೊಂದಲಿಗರು ದೇವಿ ಭವಾನಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವುದು ಉಂಟು ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗುಳ್ಳ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದುಂಟು. ಮರಾಠರು, ಶಿಂಪಿಗಳು, ಸೋನಾರ್‌ಗಳು ಉಪನಯನ ಹಾಗೂ ಮದುವೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಗೊಂದಲಿಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ

ಕಂಡುಬರುವ ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ, ಇವರು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರೂ ಮೊಹರಂಗಳಂತಹ ಅನ್ಯ ಧರ್ಮಿಯರ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಹೋಳಿ, ದಸರಾ, ದುರ್ಗವ್ಷನ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಅದ್ಭೂತಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಗೊಂದಲ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಆಶಯ

ಬಹುತೇಕ ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಗೂ ಅವರ ಜೀವನಕ್ರಮಕ್ಕೂ ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಗೊಂದಲಿಗರು ಸಹ ಹೊರತಲ್ಲ. ಗೊಂದಲಿಗರ 'ಗೊಂದಲ'ದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಧಿದೇವತೆಯಾದ ಅಂಬಾ ಭವಾನಿಯನ್ನು ಮುನ್ನೆಲೆಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಾವು ನೋಡಿದ. ಕೇಳಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. 'ಸಂಭಾಳ' ಹೊಂದಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಗಾಯಕನಿಗೆ ನೆರವಾಗಲು ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ 'ಚೌಡಿಕೆ' ಹಿಡಿದರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ 'ಪತ್ತ' ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲ ಕಥೆಗಳ ಪ್ರಾರಂಭದಂತೆ ಇವರ ಕಥೆಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗಣಪತಿಯ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವರ ಸ್ತುತಿ ನಂತರ ಅಂಬಾಭವಾನಿಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಕಥೆಯು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಬಾರವ್ವ ಜಗದಂಬಿ

ಭಕ್ತರ ಭಾವಕ ನೆಂಬ

ಎಂದು ಅಲೌಕಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಲೇಖಕರು ನಿರೂಪಿಸಿದರೂ ತಕ್ಷಣ

ಬಾರವ್ವ ಜಗದಂಬಿ

ರಂಗಗೊಂದುಳದಲ್ಲಿ

ಚೌಡಕಿ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ

ತಾಳ ಸಂಬಾಳದಲ್ಲಿ

ಬಾರವ್ವ ಜಗದಂಬಿ

ಎಂಬ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಗೊಂದಲಿಗರ ವಾಸ್ತವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗೊಂದಲಿಗರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಬಂದರೆ, ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಥೆಯೋ, ಕಾವ್ಯವೋ ಎಂಬ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಲೇಖಕರು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಸಮಾನಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೂ ಸಂಶೋಧಕರು ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಕನ್ನಡದ ಇತರ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಇವರ ಕಥೆಗಳು ಧೀರ್ಘವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಎರಡು ಗೊಂದಲಿಗರ ಕಥೆಗಳು ಬಹುಪಾಲು ಸಂಕೀರ್ಣ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತವೆ.

ಮುಂದುವರಿದು ಸಂಶೋಧಕರಾದ ಕ್ಯಾತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ ಅವರು ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಇತರ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳಂತೆಯೇ ಕೆಲವು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ

1. ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರಬದ್ಧ ಆರಂಭ ಮತ್ತು ಸೂತ್ರಬದ್ಧ ಮುಕ್ತಾಯ ಇರುತ್ತದೆ.
2. ಕೇಳುಗನ ಊಹೆಗೆ ಈ ಕಥೆಗಳು ಏನನ್ನೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.
3. ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಮುಕ್ತಾಯದವರೆಗೆ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತವೆ.
4. ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಥೆಗಳು ಉದಾಃ ಅರಸನಿಗೆ ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯವಿದ್ದರೂ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದಿರುವುದು.
5. ಕಥೆಗಾರ ಕತೆ ಮುನ್ನಡೆಸುವಾಗ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸಹಾಯಕ 'ಹೂಂ' ಗುಡಬೇಕು.
6. ಇತರ ಕಥೆಗಳಂತೆ ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಮಾಂತ್ರಿಕ ವಸ್ತುಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಗೊಂದಲಿಗರ ಜಾನಪದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾ, ಸಂಶೋಧಕರು ಇದೇ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಮೌಲಿಕ

ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಅವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಸಮಂಜಸ.

'ಬೀಜದಂತೆ ವೃಕ್ಷ, ತಿಂಡಿಯಂತೆ ಲದಿ', ಇತ್ಯಾದಿ ಮಾತುಗಳು ಇತರ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ. ಜನಪದರ ಬಾಯಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ 'ಮರ್ತ್ಯ' ಪಾತಾಳಗಳೇ ಹೊರಬಂದರೂ ಅವೆಲ್ಲ ಅವರು ಬದುಕುವ ಪರಿಸರದ ಪ್ರತಿರೋಪಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವರು ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಮಂದಿ, ಕಾಣದ್ದರಲ್ಲೂ, ಕಂಡದ್ದನ್ನೇ ತೋರಿಸುವ ಸಹಜ ಚಮತ್ಕಾರ, ಸಾಧ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಗೌಣವಾಗುತ್ತದೆ, ಗೌಣವಾಗಲೇಬೇಕು. ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಶ್ನೆ ತನ್ನತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ನಶಿಸಿ ಹೋಗುವುದು ಒಂದು ಸಹಜ ಕ್ರಿಯೆ. ಜನಪದ ಪರಿಸರದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗಾಗುವುದು ಸೋಜಿಗದ ಮಾತಲ್ಲ. ಅಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಜನಪದ ಬದುಕಾಗಲಿ, ಆ ಬದುಕನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಮನಸ್ಸುಗಳಾಗಲಿ, ಆ ಮನಸ್ಸಿನ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಿಯೆಗಳಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಲಿ, ಹೊರತಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ ಎಂದರ್ಥವಲ್ಲ. ಅಸಂಭಾವ್ಯದಲ್ಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಭಾವ್ಯವನ್ನು ಮೆರೆಯುವುದು ಜನಪದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಗೆ ಏನಿದೆ ಅಥವಾ ಏನಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಕಣ್ಣುಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಜನಪದ ಪರಿಸರ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ

ಗೊಂದಲಿಗರ ಪ್ರಕಟಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸುಮಾರು 282 ಆಶಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಆಶಯಗಳು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಆಗುತ್ತವೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸದೊಡನೆಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಗೊಂದಲಿಗರು 'ರೇಣುಕಾ ಮಹಾತ್ಮೆ'ಯನ್ನು, ಎಲ್ಲಮ್ಮನ ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಕಥೆಗಳನ್ನು

ಹೇಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸತಿ ಸುಲೋಚನೆ, ಅಡವಿ ಕುಮಾರ, ಬಾಳಾವತಿ, ನಳನಿ, ರಾಜಾಷೇಕಸೇನ', 'ಬಾಳಭಿಕ್ಷುಕರಾಜ, ಜಯರಾಣಿ, ಪದ್ಮಾವತಿ, ರಾಜಾಭೋಜ್, ಶೇವಸುಂದರಿ ಮದನಮೋಹಿತ, ಖಂಡೋಜಿಪಿಂಜಾರು, ಚಂದ್ರಹಂಸ, ಸರಾವಣಾಲಾಲಾ-ಸೇಸ್, ರತ್ನಟಿಂಗಿನಕಾಯಿ, ಶೀಲಾವತಿ, ತ್ರಿಪುರ ಸುಲ್ತಾನ, ಭಟ್ಟ ವಿಕ್ರಮರಾಜ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ, ಬಸವಕುಮಾರ, ಲವಿತ್ ಕುಮಾರ, ಸೋಮಶೇಖರ ಚಿತ್ರಶೇಖರ, ರಾಜಹಂಸ ಪರಮಹಂಸ, ಕಾಂಬೋಜಿ ಶಿರಿದೇವಿ, ರಸ್ತಾಳರಾಜ, ವಜ್ರ ಮುಕುಟ ಮಹಾರಾಜ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರ ದೃಷ್ಟಿ ಗೊಂದಲಿಗರ ಕಥೆಗಳ ಸ್ಥೂಲ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಅಡವಿ ಕುಮಾರ, ಸತಿ ಸುಲೋಚನೆ, ಗೋವಿನ ಹಾಡು ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಕಥೆಗಳ ತಿರುಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಯ ಒರೆಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥ

- ಕ್ಯಾತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ (1982). *ಗೊಂದಲಿಗರು: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ*. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಗಂಗಾಧರ ದೈವಜ್ಞ (2010). *ಗೊಂದಲಿಗರು*. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- ಸಣ್ಣಕೈ, ಎನ್.ಎನ್. (1982). ಕರ್ನಾಟಕದ ಗೊಂದಲಿಗರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ (ಪಿ.ಎಚ್‌ಡಿ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ). ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.